

Urszula RĘDZINIAK

urszula.redziniak@gmail.com

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

O nudzie wśród mnichów wczesnobuddyjskich i egipskich. Analiza semantyczna oraz porównanie terminów: Thinamiddha i acedia

W wystąpieniu zostanie przedstawiona propozycja znaczenia następujących terminów: palijskiego thīnamiddha oraz greckiego acedia (ἀκηδία). Thīnamiddha jest złożeniem typu dvanda, dlatego należy je podzielić na wyrazy: thīna [sansk. styāna], oznacza: zastygać, zatwardziałość, stawać się ciężkim, ale też wpadać w bezruch. Według Pāli-English Dictionary – middha [sansk. medh – być otyłym] to: senność, zubożenie, opieszałość, powolność, niemrawość, znużenie. W Kanonie palijskim thīnamiddha jest trzecią, z pięciu przeszkód mentalnych (nīvaraṇā), możemy ją przetłumaczyć opisowo jako zastygnięcie w znużeniu. Acedia wyraża wewnętrzne stany: zniechęcenia, znużenia, oschłości, znużenia, tchórzostwa, przygnębienia, niezdolności do koncentracji na jednej czynności, obrzydzenia, uprzykrzenia, atonii duszy i przesytu. Po wstępnym omówieniu terminów, zanalizuję ich występowanie i kontekst w tekstach źródłowych. Z Kanonu palijskiego wybrałam następujące sutty: Cetokhila, Tissa, Upakkilesa, Soṇa (Kolivāsa) oraz Ṭhiti. Acedię wyczerpująco opisuje Ewagriusz z Pontu, będę opierała się na jego Pismach, w szczególności uwzględnię: Do mnichów mieszkających we wspólnotach, O różnych rodzajach złych myśli, O ośmiu duchach zła, O sporze z myślami. Z moich analiz wynika, że przeszkody na ścieżce mnichów wczesnobuddyjskich i egipskich w drodze do wyzwolenia, mają to samo źródło, jest nim błędna identyfikacja „ja” z uczuciami, emocjami, myślami, ciałem oraz zakochanie w sobie. Dlatego krótko wspomnę o znaczeniu i funkcji citty (tymczasowy podmiot działania) we wczesnym buddyzmie oraz psyche u Ewagriusza, a później przeanalizuję nudę w tym świetle. Na zakończenie referatu omówię różnice i podobieństwa zaprezentowanych terminów, które wywodzą się z dwóch różnych kultur monastycznych, posiadających odmienną antropologię i soteriologię.